

ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร*

Problems and Obstacles in Drug Prevention and Suppression of
the Drug Prevention and Suppression Operation Center, Don Tan
District, Mukdahan Province

พิพิธธนาดี สมคะเณย์¹ และ ปิยะวัตร ภูนาชัย²

Pipiddhanawadee Somkhane¹ and Piyawat Phunachai²

¹⁻²สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ประเทศไทย

¹⁻²Political Science program, Kalasin University, Thailand

Corresponding author. E-mail: Somkhane25@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด และ (2) เพื่อหาข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่าง 101 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเพื่อวัดระดับปัญหาที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1) ระดับปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ปัญหาด้านงบประมาณและเครื่องมือเครื่องใช้ ปัญหาด้านลักษณะของพื้นที่และงานที่ปฏิบัติ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกำลังพล ปัญหาด้านการให้ความร่วมมือของประชาชน หน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ปัญหาด้านการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

2) ผลการศึกษาข้อเสนอแนะปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า (1) ควรมีการประสานงานระหว่างองค์กรภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไข

* Received 22 October 2025; Revised 31 October 2025; Accepted 15 November 2025

ปัญหาเสพติด และจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันของหลายฝ่ายอย่างชัดเจน (2) รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร รวมถึงจัดหาเครื่องมือที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน (3) ควรมีการดำเนินการในศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูในระดับพื้นที่ (จังหวัด/อำเภอ) อย่างจริงจัง เพื่อติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือ สร้างอาชีพและโอกาสทางเศรษฐกิจ เพื่อป้องกันการกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำ

คำสำคัญ: ปัญหาและอุปสรรค, การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

Abstract

The objectives of this research article were: (1) to study the problems and obstacles in the prevention and suppression of narcotics; and (2) to find recommendations for solving the problems and obstacles in the prevention and suppression of narcotics of the Don Tan District Narcotics Prevention and Suppression Operations Center, Mukdahan Province. This was a quantitative research study using a sample group of 101 people. The research instrument used was a questionnaire to measure the level of problems and obstacles in the prevention and suppression of narcotics on a 5-point Likert scale. Data were analyzed using a computer program package. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation.

The study results found that.

1) The level of problems and obstacles in the prevention and suppression of narcotics at the Operations Center, overall, was at a moderate level. When considering individual aspects, the problems and obstacles in the prevention and suppression of narcotics, ranked from highest to lowest, were at a high level in two aspects: problems regarding budget and equipment/tools, and problems regarding the nature of the area and the operations performed. They were at a moderate level in three aspects, ranked from highest to lowest: problems and obstacles arising from personnel, problems regarding cooperation from the public, other agencies, or organizations, and problems regarding support from supervisors, respectively.

2) The study results regarding recommendations for the problems and obstacles in the prevention and suppression of narcotics found that: (1) There

should be coordination between public and private organizations in the prevention and resolution of drug problems, and a clear joint action plan should be established by multiple parties. (2) The government should allocate sufficient budget and resources, including providing modern equipment/tools necessary for operations. (3) The Operations Center should seriously coordinate the care of rehabilitated individuals at the local level (province/district) in order to provide follow-up care and assistance, create employment and economic opportunities, and thus prevent relapse into drug use.

Keywords: Problems and Obstacles, Drug Prevention and Suppression, Drug Prevention and Suppression Operational Center

บทนำ

จากสถานการณ์โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นขบวนการทางการเมือง ระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งขบวนการค้ายาเสพติดที่พัฒนากระบวนการในการผลิต การลำเลียง การขนส่งจากแหล่งผลิตตามแนวชายแดนเข้าสู่ประเทศไทย เพื่อกระจายสู่พื้นที่ตอนใน ดังจะเห็นได้จากปริมาณการผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำยังมีปริมาณสูงไม่ต่างจากปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลจากกลุ่มผู้ผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำได้เพิ่มปริมาณการผลิตมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาเสพติดสังเคราะห์ ได้แก่ ยาบ้า ยาไอซ์ เนื่องจากยังมีการลำเลียงเคมีภัณฑ์/สารตั้งต้นเข้าสู่แหล่งผลิตยาเสพติด นอกจากกลุ่มการผลิตหลักเดิมที่เป็นผู้มั่งคั่งในภูมิภาคแล้ว ยังมีกลุ่มการผลิตใหม่ที่เกิดขึ้น โดยทำการผลิตเฉพาะในขั้นอัดเม็ดยาบ้า ทำให้ชายแดนภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือถูกใช้เป็นพื้นที่หลักในการลักลอบนำเข้ายาเสพติด โดยการค้ายาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือยังมีการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนในสัดส่วนที่สูงที่สุด พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนรองลงมา โดยผ่านโครงสร้างเครือข่ายการค้าตามแนวชายแดน และในพื้นที่ตอนใน ทำให้เกิดการลำเลียงซุกซ่อนยาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำยาเสพติดมายังแหล่งแพร่ระบาดในจังหวัดต่าง ๆ ขบวนการค้ายาเสพติดยังคงทำการค้าเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศ และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการค้า เช่น การลักลอบลำเลียงยาเสพติดต่อครั้งในจำนวนที่มาก การใช้ผู้ลำเลียงซึ่งเป็นคนขนไปสู่ผู้ซื้อปลายทาง การชดเชยยาเสพติดที่เสียหายจากการถูกจับยึดก่อนถึงมือผู้รับ และการนำยาเสพติดจำนวนมากเข้ามาพักเก็บเพื่อกระจายเพื่อรอการสั่งซื้อ การตัดตอนการรับรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ผ่านคนกลาง การสร้างตัวตายตัวแทนในระดับล่าง ชาวต่างชาติที่เข้ามาทำการค้ายาเสพติดในไทยทั้งในการเป็นผู้จำหน่ายและผู้รับจ้างลำเลียงยาเสพติด โดยชาวต่างชาติที่เกี่ยวข้อง คือ เมียนมา สปป.ลาว

กัมพูชา รวมทั้งออสเตรเลีย เป็นจุดเชื่อมของการซื้อขายยาเสพติดไปยังประเทศอื่น นอกจากนี้ ชาวแอฟริกันตะวันตกที่มีเครือข่ายการค้ายาเสพติดเชื่อมโยงไปทั่วโลกอยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติดข้ามชาติ ด้วยการจัดหาผู้หญิงไทยหรือในกลุ่มประเทศอาเซียนลำเลียงยาเสพติดออกนอกประเทศบางส่วนยังทำการค้าในระดับขายปลีกให้กับผู้เสพทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ การทำการค้ายาเสพติดด้วยการใช้สื่อสังคม (Social Media) เป็นช่องทางทำการค้ายาเสพติดทั้งเสนอขายและสั่งซื้อ โดยเฉพาะในระดับขายส่งรายย่อยและขายปลีกให้ผู้เสพควบคู่กับการใช้บริการรับส่งพัสดุภัณฑ์เป็นช่องทางลำเลียงยาเสพติดตรงถึงมือผู้เสพ และการใช้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (E-Banking) เป็นช่องทางจ่ายค่ายาเสพติดตรงถึงมือผู้ค้า ถูกตรวจพบมากขึ้น และพบว่าบางเครือข่ายไปถึงขั้นการใช้สกุลเงินดิจิทัล (Bitcoin) ในการค้า ซึ่งนอกจากมีผลให้เครือข่ายการค้ายาเสพติดย่อย ๆ เกิด และเพิ่มขึ้นได้ง่าย การแพร่ระบาดของยาเสพติดผ่านช่องทางการค้าเหล่านี้เป็นไปอย่างรวดเร็วทำให้การสืบสวนปราบปรามทำได้ยากขึ้น (ศิริสุข ยืนหาญ, 2561)

การสืบสวนปราบปรามจังหวัดมุกดาหารก็เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ชายแดนติดแม่น้ำโขงจำนวน 3 อำเภอ คืออำเภอหว้านใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร และอำเภอดอนตาล รวมระยะทางประมาณ 72 กิโลเมตร ซึ่งนับว่าเป็นจุดเสี่ยงที่กลุ่มผู้กระทำความผิดกฎหมายมักใช้เป็นช่องทางในการลักลอบลำเลียงสิ่งผิดกฎหมาย โดยเฉพาะการลักลอบลำเลียงขนส่งยาเสพติดเข้ามา เพื่อกระจายต่อไปยังพื้นที่ขึ้นในและประเทศที่ 3 ซึ่งในพื้นที่จังหวัดมุกดาหารมีจุดผ่านแดนถาวร จำนวน 2 จุด และมีพื้นที่เสี่ยงที่กลุ่มผู้กระทำความผิดกฎหมายมักใช้เป็นช่องทางกระทำความผิด คือพื้นที่รอยต่ออำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม และอำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร พื้นที่ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอดอนตาล พื้นที่อำเภอเมืองมุกดาหาร และพื้นที่รอยต่ออำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร และอำเภอขามุนี จังหวัดอำนาจเจริญ และมีพื้นที่ใน 3 อำเภอ ที่กลุ่มผู้ค้ายาใช้เป็นแหล่งพักยาเสพติด ในฝั่ง สปป.ลาว จำนวน 8 จุด แหล่งพักยาเสพติดตามเกาะดอนต่าง ๆ จำนวน 6 เกาะดอน ทำข้ามตามประเพณี จำนวน 22 ท่า โดยในจำนวนนี้มีจุดทำข้ามที่ล่อแหลมต่อการกระทำความผิดกฎหมาย จำนวน 16 จุด ประกอบกับในลำน้ำโขงยังมีปัญหาเส้นเขตแดนที่ยังไม่ชัดเจน ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความละเอียดอ่อนที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมทั้งในพื้นที่ไม่มีกลไกความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการกระทำความผิดกฎหมายทั้งในและนอกประเทศใช้เป็นช่องทางในการลักลอบนำเข้าและส่งออก สิ่งผิดกฎหมายในพื้นที่ชายแดน และยังมีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มนักค้าภายในประเทศ และเชื่อมโยงไปถึงกลุ่มผู้ส่งยาเสพติดในประเทศที่สาม โดยมีกลุ่มขบวนการคนในพื้นที่ให้การสนับสนุนและติดต่อประสานงานกับกลุ่มลำเลียง (นักบิน) ทั้งที่เป็นคนในพื้นที่และมาจากนอกพื้นที่เข้ามาลักลอบลำเลียงนำส่งไปยังประเทศที่สามโดยผ่านเข้าไปยังพื้นที่ตอนใน - ภาคกลาง - ภาคใต้ และปลายทางคือประเทศที่สาม จึงทำให้

สถานการณ์ด้านยาเสพติดในมีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563)

สถานการณ์ด้านยาเสพติดอำเภอดอนตาล ที่มีพื้นที่ชายแดนที่ติดต่อกับแม่น้ำโขงเป็นระยะทางกว่า 22 กิโลเมตร ภูมิประเทศของแม่น้ำโขงมีลักษณะเป็นเกาะดอนอยู่กลางลำน้ำโขง ขบวนการค้ายาเสพติดอาศัยจุดอ่อนของภูมิประเทศตามช่องทางทางธรรมชาติติดชายแดน เป็นช่องทางในการลำเลียงนำยาเสพติดเข้ามาพักอยู่ตามเกาะดอนก่อนลำเลียงข้ามโดยทางเรือหางยาว แล้วให้กลุ่มนักบินในพื้นที่กระจายสู่พื้นที่ชั้นใน โดยมีนายทุนในพื้นที่ร่วมกับราษฎรลาวร่วมกันผลิตและลักลอบนำเข้ามาและกระจายในพื้นที่ตอนใน ปัจจุบันยังมีการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนค่อนข้างสูง โดยผ่านโครงข่ายเครือข่ายการค้าตามแนวชายแดนและในพื้นที่ตอนในทำให้เกิดการลำเลียง ชุกซ่อนยาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำยาเสพติดมาจำหน่ายแพร่ระบาด ในจังหวัดต่าง ๆ ขบวนการค้ายาเสพติดยังคงทำการค้าเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศ และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการค้า เช่น การลักลอบลำเลียงยาเสพติดต่อครั้งในจำนวนที่มาก การใช้ผู้ลำเลียง ซึ่งเป็นคนขนไปสู่ผู้ซื้อปลายทาง การชดเชยยาเสพติดที่เสียหายจากการถูกจับยึดก่อนถึงมือผู้รับ และการนำ ยาเสพติดจำนวนมากเข้ามาพักเก็บเพื่อกระจายหรือรอการสั่งซื้อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ยังเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อน และส่งผลกระทบต่อสังคม และชุมชนอย่างมากซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล, 2562)

จากเหตุผลข้างต้นผู้ศึกษาต้องการทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ ศป.ปส.อ.ดอนตาล เพื่อได้แนวทางหรือข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ ศป.ปส.อ.ดอนตาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ ศป.ปส.อ.ดอนตาล ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อหาข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ ดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 135 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จากเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ ดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 101 คน โดยขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับงานวิจัยเพื่อแจกแบบสอบถาม โดยการใช้สูตรทา โร ยามาเน่ (Taro Yamane) ในการ คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (1973, p. 127 อ้างถึงใน อรุณ จิรวรรณกุล, 2552)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของวิจัย เพื่อใช้วัดระดับปัญหาที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอ ดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร โดยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม 25 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ ดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ด้วยคำถาม 25 ข้อ แบ่งเป็น 5 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารต่าง ๆ
- 3) กำหนดขอบเขตโครงสร้างของแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา
- 4) สร้างแบบแบบสอบถาม โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ข้อคิดเห็นและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและถูกต้องสมบูรณ์ทุกด้าน
- 5) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา และการวัดผลประเมินผล โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) ได้ค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ย 0.97 โดยกำหนด ดังนี้ (จินดารัตน์ สมคะเณย์, 2557)
- 6) นำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกพื้นที่ในการวิจัย จำนวน 30 คน ในเขตพื้นที่หมู่บ้านนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการใช้ค่า Reliability ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่า Cronbachs Alpha = 0.86 ได้ค่า Reliability ของแบบสอบถามมีค่าความเชื่อถือ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงได้ต่อไป
- 7) นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การสร้างแบบสอบถามโดยพัฒนามาจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น รวมทั้งปรับแก้ไขข้อคำถามในแบบสอบถาม ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

2) การนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้คือ 101 คน

3) นำแบบสอบถามมาประมวลผลและวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ (SPSS) ดังนี้

1) แบบสอบถามชุดที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยใช้การแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ

2) แบบสอบถามชุดที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร จะวิเคราะห์แยกเป็นในด้านของปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายข้อ โดยใช้การแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ตามระดับปัญหาที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แล้วนำข้อมูลมาแปรค่าเฉลี่ยปัจจัยของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อระดับปัญหาและอุปสรรค แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้ (กัลยา วาณิชบัญชา, 2561)

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กำหนดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง เป็นปัญหาและอุปสรรคมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง เป็นปัญหาและอุปสรรคปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด

3) แบบสอบถามชุดที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะ โดยใช้การแจกแจงความถี่

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามระดับปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

สรุปได้ว่า มีผู้ตอบแบบสอบถาม รวม 101 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 จำแนกตามอายุ อายุมากที่สุด 55 ปี จำนวน 1 คน อายุน้อยที่สุด 27 ปี จำนวน 2 คน และอายุ 35 ปี มีมากที่สุด คือจำนวน 9 คน จำแนกตามระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 54.45 จำแนกตามระดับรายได้ ส่วนใหญ่มีรายได้สูงกว่า 15,000 บาท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 62.37 จำแนกตามอายุราชการส่วนใหญ่มากที่สุด 33 ปี จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มากที่สุดจำนวน 27 ปี ตามลำดับ

2. ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ดังตารางต่อไปนี้

ตารางระดับปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมและรายด้าน

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกำลังพล	3.35	0.87	ปานกลาง
ปัญหาด้านงบประมาณและเครื่องมือเครื่องใช้	3.81	0.85	มาก
ปัญหาลักษณะของพื้นที่และงานที่ปฏิบัติ	3.79	0.98	มาก
ปัญหาด้านการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา	3.04	0.95	ปานกลาง
ปัญหาด้านการให้ความร่วมมือของประชาชน หน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ	3.35	0.93	ปานกลาง
รวม	3.46	0.91	ปานกลาง

จากตาราง พบว่า ระดับปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46, S.D = 0.91$) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือปัญหาด้านงบประมาณและเครื่องมือเครื่องใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81, S.D = 0.85$) รองลงมาปัญหาด้านลักษณะของพื้นที่และงานที่ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79, S.D = 0.98$) ปัญหาด้านปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกำลังพล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35, S.D = 0.87$) ปัญหาด้าน

การให้ความร่วมมือของประชาชน หน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ($\bar{x}=3.35, S.D.=0.93$) ปัญหาด้านการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา ($\bar{x}=3.04, S.D.=0.95$) ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะต่อปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ควรมีการประสานงานระหว่างองค์กรภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันของหลายฝ่ายอย่างชัดเจน

2) รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร รวมถึงจัดหาเครื่องมือที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

3) ควรมีการดำเนินการในศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูในระดับพื้นที่ (จังหวัด/อำเภอ) อย่างจริงจัง เพื่อติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือ สร้างอาชีพและโอกาสทางเศรษฐกิจ เพื่อป้องกันการกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำ

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ปัญหาด้านงบประมาณและเครื่องมือเครื่องใช้ ปัญหาด้านลักษณะของพื้นที่และงานที่ปฏิบัติ และค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกำลังพล ปัญหาด้านการให้ความร่วมมือของประชาชน หน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ และปัญหาด้านการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา

1. ด้านงบประมาณและเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งอาจเนื่องมาจากเทคโนโลยีในการดำเนินงานด้านยาเสพติดยังล้าสมัย รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่มีอย่างจำกัด ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.81, S.D.=0.85$) ซึ่งสอดคล้องกับ สุนทรพิรรณ กำปันทอง (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ชุดปราบปรามยาเสพติด ตำรวจภูธรจังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่า อุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยด้านทรัพยากรอย่างชัดเจน โดยเฉพาะปัญหาด้านงบประมาณและเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างยิ่ง ปัญหาหลักด้าน งบประมาณ คือ งบประมาณมีปัญหาเป็นอย่างมาก และไม่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร บางครั้งเจ้าหน้าที่ต้องใช้เงินส่วนตัวในการดำเนินงาน เช่น การล่อซื้อหรือการปฏิบัติการนอกพื้นที่ ซึ่งทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่องและขาดขวัญกำลังใจ ปัญหาการขาดงบประมาณนี้เชื่อมโยงโดยตรงกับปัญหาด้านเครื่องมือและเทคโนโลยี โดยพบว่าหน่วยงานขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการปราบปรามยาเสพติด

เช่น อุปกรณ์สืบสวนทางเทคโนโลยี หรือเครื่องมือป้องกันตัวที่เพียงพอ การที่เทคโนโลยีและเครื่องมือล้ำสมัย รวมถึงงบประมาณที่จำกัด ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงสูง และไม่สามารถรับมือกับรูปแบบการค้ายาที่แนบเนียนและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นของกลุ่มนักค้ายาเสพติดได้ การขาดแคลนเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการสืบสวนขยายผลและการจับกุมในพื้นที่ที่มีความไม่สงบ

2. ปัญหาด้านลักษณะของพื้นที่และงานที่ปฏิบัติ เนื่องจากพื้นที่อำเภอดอนตาล มีพื้นที่ค่อนข้างซับซ้อนไม่ว่าจะเป็นอำเภอที่มีพื้นที่ชายแดนติดแม่น้ำโขงเป็นระยะทางกว่า 22 กิโลเมตร ประกอบกับภูมิศาสตร์ของแม่น้ำโขงที่เป็นเกาะดอนขนาดใหญ่ทอดตัวยาวตามแนวพรมแดนจำนวน 4 เกาะดอน ประกอบกับหลายจุดมีลักษณะเป็นป่ารกทึบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.79, S.D.=0.98$) ซึ่งสอดคล้องกับ พัฒนธรร ตันติเวทยานนท์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามแนวชายแดนแม่น้ำโขง ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่เป็นหนึ่งในอุปสรรคสำคัญที่บั่นทอนประสิทธิภาพของนโยบาย แต่ความท้าทายหลักมาจากการที่พื้นที่ชายแดนแม่น้ำโขงมีความยาวและความกว้างของพื้นที่มาก ทำให้ยากต่อการควบคุมและสกัดกั้นอย่างทั่วถึง ลักษณะของแม่น้ำโขงที่มีความผันผวนและเกาะแก่ง รวมถึงการเข้าถึงพื้นที่ที่ยากลำบาก เอื้อต่อการลักลอบขนส่งยาเสพติดทางน้ำที่เพิ่มสูงขึ้น การลำเลียงทางน้ำทำให้การขนส่งยาเสพติดเกิดขึ้นได้ครั้งละมาก ๆ และยากลำบากต่อการป้องกันและปราบปรามของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ การเข้าถึงพื้นที่ที่ซับซ้อนยังทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ยังขาดเอกภาพด้านการข่าว และการทำงานเชิงบูรณาการทำได้ยาก เนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน ทั้งทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง ซึ่งการประสานงานในพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิศาสตร์เป็นอุปสรรคเช่นนี้เป็นเรื่องที่ท้าทายอย่างยิ่ง การแก้ไขปัญหาจึงต้องมุ่งเน้นการพัฒนายุทธศาสตร์การปราบปรามที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่ชายแดนน้ำ โดยต้องมีการจัดหายุทธโธปกรณ์ที่ทันสมัยและเทคโนโลยีการตรวจจับที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานทางน้ำและพื้นที่ป่ารกทึบ

3. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกำลังพล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดมีอย่างไม่เพียงพอ รวมทั้งการขาดประสิทธิภาพความร่วมมือในการทำงานด้านยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.35, S.D.=0.87$) ซึ่งสอดคล้องกับ จิราภรณ์ สมยา (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ ปัญหาสำคัญที่เกิดจากกำลังพล การขาดแคลนกำลังพลที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง โดยพบว่าแม้จะมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ แต่หลายนายขาดการอบรมในสิ่งที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเทคโนโลยี

การสืบสวนสมัยใหม่ และการวิเคราะห์เครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติที่ซับซ้อน ซึ่งถือเป็นการขาดประสิทธิภาพเฉพาะด้านที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานปราบปรามในปัจจุบัน

4. ปัญหาด้านการให้ความร่วมมือของประชาชน หน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ เนื่องจากชุมชนอาจไม่ให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติด รวมทั้งอาจเกิดจากการกลัวว่าจะได้รับอันตรายจากกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.35, S.D.=0.93$) ซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิรัฐ ประพุทธนิตสาร และคณะ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โครงการการถอดบทเรียนความสำเร็จของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบครบวงจรและยั่งยืน : รายงานผลการวิจัย ผลการศึกษาพบว่า อุปสรรคสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ซึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้ปัญหาและความหวาดกลัว การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดจำเป็นต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วม เพราะปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับบุคคลหลากหลายกลุ่ม (ผู้ค้า ผู้เสพ ผู้เกี่ยวข้อง) อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่มักพบในชุมชนคือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่กล้าเข้ามามีส่วนร่วม หรือเข้ามาดูแลปัญหาโดยตรง เนื่องจากกลัวอันตรายและความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น หากเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด หรือเกรงกลัวอิทธิพลของผู้ค้ายา ในชุมชน นอกจากนี้ ยังพบว่าประชาชนบางส่วนอาจมองว่าปัญหายาเสพติดเป็นเรื่องไกลตัว หรือโยนภาระในการแก้ไขปัญหามาให้หน่วยงานอื่น โดยมีมุมมองว่าการดูแลกลุ่มผู้เสพหรือปราบปรามผู้ค้าควรเป็นหน้าที่ของตำรวจและหมอมากกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการที่ชุมชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาในฐานะเป็นปัญหาร่วมกันอย่างแท้จริง การขาดความร่วมมือนี้จึงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5. ปัญหาด้านการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในหน่วยงานมีผู้บังคับบัญชาสูงสุดเพียงคนเดียว ซึ่งต้องดูแลงานหลายฝ่าย ทำให้การจัดสรรงบประมาณหรือการดูแลจากผู้บังคับบัญชาอาจไม่ทั่วถึง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.04, S.D.=0.95$) ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทระ เหล่ามีผล (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาเชิงโครงสร้างและการจัดสรรทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลของผู้บริหารที่ไม่ทั่วถึง ผู้มีอำนาจ (ซึ่งรวมถึงผู้บังคับบัญชาในระดับสูง) ให้การสนับสนุนการกระทำผิด (ยาเสพติด) ในพื้นที่บางแห่ง หรือแม้กระทั่งเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดเหล่านี้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวถือเป็นอุปสรรคที่รุนแรงที่สุดที่เกิดจากการดูแลและกำกับที่ไม่ทั่วถึงของผู้บังคับบัญชา ทำให้เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ และขาดความเชื่อมั่นในการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

6. ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร โดยได้สรุปข้อเสนอแนะคือ ควรมีการประสานงานระหว่างองค์กรภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายา

เสพติด และจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันของหลายฝ่ายอย่างชัดเจน และรัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร รวมถึงจัดหาเครื่องมือที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ตลอดจนควรมีการดำเนินการในศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูในระดับพื้นที่ (จังหวัด/อำเภอ) อย่างจริงจัง เพื่อติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือ สร้างอาชีพและโอกาสทางเศรษฐกิจ เพื่อป้องกันการกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับ ธนาคม มาตวิจิตร และคณะ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของจังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานกำหนดวัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างชัดเจน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารในหน่วยงานควรทำงานร่วมกันเป็นทีม หน่วยงานควรมีการสื่อสารระหว่างหน่วยงานให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และหน่วยงานควรมีการบูรณาการในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกับหน่วยงานทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป เป็นอย่างดี ฝ่ายกฎหมายและฝ่ายบริหารของหน่วยงานควรให้การสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเต็มที่ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานควรร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการสร้างโอกาสทางอาชีพ จะช่วยให้ผู้ที่เคยติดยาเสพติดสามารถกลับมาเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของสังคมได้อีกครั้ง

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนั้น แท้จริงแล้วไม่ใช่หน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง หรือผู้ใดผู้หนึ่ง หากแต่เป็นหน้าที่ของทุกคนทุกภาคส่วนที่ต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะการนำนโยบายของรัฐบาลมาสู่การปฏิบัติ ในบางครั้งก็ไม่อาจนำมาปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงบประมาณในการดำเนินการ เครื่องมือ หรือเทคโนโลยีที่ใช้ไม่ทันสมัย ทำให้ตามหลังกลุ่มผู้ค้าที่มีทุน ในการจัดหาเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสอดแนมการเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้สภาพพื้นที่ก็ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกัน ปราบปรามยาเสพติดเช่นกัน เพราะในหลายๆ ครั้งเราจะพบว่า กลุ่มผู้ค้ามักใช้ ความซับซ้อนของพื้นที่เป็นช่องทางในการลักลอบลำเลียงยาเสพติด ดังนั้นภาครัฐจึงควรจัดสรรงบประมาณด้านการป้องกัน ปราบปรามยาเสพติดให้เพียงพอ รวมทั้งสร้างแรงจูงใจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นก็จะสามารถป้องกันได้อย่างดี

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมิได้จำกัดอยู่เพียงแค่การ

ขาดแคลนแบบเดิม แต่ได้พัฒนาไปสู่ปัญหาเชิงโครงสร้าง 3 มิติที่ซ้อนทับกัน ได้แก่ มิติเทคโนโลยี (Tech Disparity), มิตินโยบาย/บทบาทหน้าที่ (Role Conflict), และมิติเครือข่ายผลประโยชน์ท้องถิ่น (Local Symbiotic Network) การแก้ไขปัญหาจึงต้องพุ่งเป้าไปที่การสร้างสมดุลด้านเทคโนโลยี การจัดสรรงบประมาณให้ยืดหยุ่น การพัฒนาทักษะใหม่ให้กำลังพล และการสร้างกลไกการดูแลหลังการบำบัดที่ทำงานร่วมกับภาคเอกชนอย่างจริงจังในระดับตำบล เพื่อทำลายวงจรยาเสพติดได้อย่างยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอคอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอคอนตาล (ศป.ปส.อ.คอนตาล) และเพื่อหาข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ จำนวน 101 คน ผลการศึกษาที่สำคัญมีดังนี้

1. ระดับของปัญหาและอุปสรรค โดยรวมแล้ว เจ้าหน้าที่ประเมินว่าระดับของปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาและอุปสรรค (Ranking of Obstacles) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานมากที่สุด 5 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีดังนี้ ปัญหาด้านงบประมาณและเครื่องมือเครื่องใช้ เป็นอุปสรรคที่ได้รับการประเมินว่ารุนแรงที่สุด ซึ่งบ่งชี้ถึงความไม่เพียงพอของเงินทุนและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการ ปัญหาด้านลักษณะของพื้นที่และงานที่ปฏิบัติ เกี่ยวข้องกับความท้าทายทางภูมิศาสตร์ เช่น พื้นที่ชายแดนติดแม่น้ำโขง (อ.คอนตาล) ซึ่งเป็นช่องทางหลักในการลักลอบนำเข้ายาเสพติด ด้านปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกำลังพล เน้นย้ำถึงข้อจำกัดหรือปัญหาที่เกิดจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเอง ปัญหาด้านการให้ความร่วมมือของประชาชน หน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ สะท้อนถึงการขาดการสนับสนุนหรือการทำงานร่วมกันจากภาคส่วนภายนอก ปัญหาด้านการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา เป็นอุปสรรคที่ถูกประเมินว่าน้อยที่สุดในบรรดาปัญหาทั้งหมด แต่ยังคงเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา (Key Recommendations)

งานวิจัยนี้ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของ ศป.ปส.อ. ดังนี้

1) เสริมสร้างการบูรณาการและการวางแผนร่วม ควรมีการประสานงานอย่างเข้มข้นระหว่างองค์กรภาครัฐและเอกชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และต้องมีการ

จัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันของหลายฝ่ายอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและทิศทางการทำงานที่เป็นหนึ่งเดียว

2) เพิ่มประสิทธิภาพด้านทรัพยากรและเทคโนโลยี รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรให้เพียงพอต่อการกิจอย่างเร่งด่วน และควรจัดหาเครื่องมือที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานปราบปรามที่ต้องเผชิญกับขบวนการค้ายาเสพติดที่มีเทคโนโลยีสูง (เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์และธุรกรรมการเงินดิจิทัล)

3) พัฒนาระบบการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู (Aftercare) ควรมีการดำเนินการในศูนย์ฯ เพื่อ ประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูในระดับพื้นที่ (จังหวัด/อำเภอ) อย่างจริงจัง โดยเน้นการติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือ สร้างอาชีพ และโอกาสทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันการกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำ (Relapse) ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่ทำให้ปัญหาเสพติดรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการและยั่งยืน โดยเน้นการยกระดับนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งในด้านการบริหารจัดการ งบประมาณ เทคโนโลยี การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ และการวิจัยเชิงลึกเพื่อพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงมีเป้าหมายเพื่ออุดช่องว่างทางยุทธศาสตร์ และเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากการปราบปรามเพียงอย่างเดียวไปสู่การดูแลและสร้างโอกาสอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการแก้ไขปัญหานี้ในระยะยาว โดยได้สรุปข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 รัฐบาลควรจัดทำแผนแม่บทการปรับปรุงเครื่องมือและงบประมาณฉุกเฉินเฉพาะกิจ โดยให้ความสำคัญกับการอุดช่องว่างทางเทคโนโลยีระหว่างภาครัฐกับขบวนการค้ายาเสพติด

1.2 รัฐบาลควรออกคำสั่งหรือกำหนดเป็นนโยบายหลักในการจัดตั้งศูนย์ประสานการดูแลและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ (Local Aftercare and Economic Opportunity Hub) โดยมี ศป.ปส. เป็นแกนกลางในการเชื่อมโยง

1.3 ควรยกระดับการจัดการปัญหาในพื้นที่เสี่ยงสูงบริเวณชายแดนแม่น้ำโขง โดยเน้นการแก้ไขปัญหายาเชิงโครงสร้างและเสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงประเมินเพื่อศึกษา ผลกระทบของนโยบายการบำบัดฟื้นฟูต่อประสิทธิภาพการทำงานของ ศป.ปส.อ. และบุคลากร โดยเฉพาะในมิติของความขัดแย้งของ

บทบาทหน้าที่ (Role Conflict) ที่เกิดขึ้นจากเดิมที่เน้นการปราบปรามเปลี่ยนมาสู่การเน้นการดูแลรักษา

2.2 ควรวิเคราะห์ช่องโหว่ทางกฎหมายและเทคนิคในการสืบสวนธุรกรรมทางการเงินดิจิทัลของขบวนการค้ายาเสพติด รวมถึงการพัฒนาชุดข้อมูลบ่งชี้ภัยคุกคาม เฉพาะสำหรับพื้นที่ชายแดน

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดเครือข่ายผลประโยชน์ท้องถิ่น (Local Symbiotic Network) ที่สนับสนุนการลักลอบนำเข้ายาเสพติด และทดลอง สร้างรูปแบบการประสานงาน ข้าราชการร่วมระหว่างชุมชน หน่วยเรือ และหน่วยงานฝั่ง สปป.ลาว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้นยาเสพติด

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. (พิมพ์ครั้งที่ 31). กรุงเทพมหานคร: สามลดา.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2563). แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563 – 2565. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- จินดารัตน์ สมคะณย์. (2557). ระเบียบวิธีวิจัยและสถิติทางรัฐศาสตร์. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิราภรณ์ สมยา. (2562). ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ธนาคม มาตวิจิตร และคณะ. (2563). ประสิทธิภาพของการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของจังหวัดราชบุรี. วารสารลวงศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม หน้า 115-126.
- พัฒนธรร ตันติเวชยานนท์. (2558). การศึกษาประสิทธิภาพการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ภัทระ เหล่ามีผล. (2558). ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดปทุมธานี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริสุข ยืนหาญ. (2561). เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง สถานการณ์ยาเสพติด ในปัจจุบัน

และแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระยะ 20 ปี. สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2564 จาก <https://dmsic.moph.go.th/index/detail/7669>

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ศอ.ปส.) อำเภอดอนตาล. (2562). แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อำเภอดอนตาล, (เอกสารภายใน).

สุนทรีพรรณ กำปันทอง. (2551). ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ชุดปราบปราม ยาเสพติด ตำรวจภูธรจังหวัดยะลา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน หน้า 39 – 50.

สิทธิรัฐ ประพุทธนิตสาร และคณะ. (2561). โครงการการถอดบทเรียนความสำเร็จของชุมชน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบครบวงจรและยั่งยืน : รายงานผลการวิจัย. เชียงใหม่ ศูนย์วิชาการสารเสพติดภาคเหนือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อรุณ จิรวัฒน์กุล. (2552). สถิติทางวิทยาศาสตร์สุขภาพเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: วิทยพัฒน์.